

Spis treści

1. Cel i przedmiot procedury	1
2. Wykaz pojęć stosowanych w procedurze	1
3. Zakres działań objętych procedurą	2
4. Opis postępowania w ramach procedury	7
5. Załączniki	7

1. Cel i przedmiot procedury

- 1.1. Celem procedury jest usystematyzowanie oraz ujednoczenie zasad tworzenia, prowadzenia i archiwizowania zajęć dydaktycznych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość dla przedmiotów ujętych w programie i planie studiów na Politechnice Gdańskiej (PG), zwanych dalej **zajęciami na odległość**.
- 1.2. Procedura dotyczy zajęć na odległość, które mogą być prowadzone na wszystkich kierunkach studiów i poziomach kształcenia na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, w szkole doktorskiej oraz na studiach podyplomowych na PG.
- 1.3. Liczba godzin zajęć na odległość na studiach musi być zgodna z aktualnymi regulacjami prawnymi w sprawie warunków jakie muszą być spełnione, aby zajęcia dydaktyczne na studiach mogły być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.
- 1.4. Zajęcia na odległość, których dotyczy procedura, mogą odbywać się w formach: e-kursów prowadzonych w pełni zdalnie (e-learning) lub e-kursów komplementarnych (blended learning), w których wykładowca dzieli swoje zajęcia na dwie części: część prowadzoną metodą tradycyjną oraz część prowadzoną w pełni zdalnie.
- 1.5. Z procedury wyłącza się:
 - 1.5.1. obowiązkowe szkolenia prowadzone w ramach e-kursów, w tym: szkolenie BHP, biblioteczne, dotyczące regulaminu studiów, korzystania z systemu Moja PG oraz przygotowujące do udziału w zajęciach dydaktycznych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość,
 - 1.5.2. zajęcia prowadzone w formule transmisji synchronicznej, odbywające się w sali zajęciowej PG. Zajęcia takie są odpowiednikiem zajęć tradycyjnych, odbywających się w czasie rzeczywistym, ale prowadzone są za pomocą Internetu.

2. Wykaz pojęć stosowanych w procedurze

- 2.1. **Administrator** – administrator platformy uczelnianej – Centrum Usług Informatycznych PG (CUI) lub wyznaczony przez dziekana lub dyrektora centrum dydaktycznego pracownik, któremu CUI nadało uprawnienia do otwierania kursów i zarządzania nimi w ramach kursów danej jednostki.
- 2.2. **E-kurs** – elektroniczny kurs kształcenia, za pomocą którego odbywają się zajęcia na odległość; e-kurs może stanowić jednostkę składową przedmiotu realizowanego w całości zdalnie bądź w formie komplementarnej.
- 2.3. **IODO** – Inspektor Ochrony Danych Osobowych na PG – w procesie opisywanym w niniejszej procedurze bierze udział w weryfikacji zgodności zewnętrznych platform edukacyjnych i innych narzędzi informatycznych, które nauczyciel chce wykorzystać do prowadzenia za-

jęć na odległość, a które przetwarzają dane osobowe uczestników, z zewnętrznymi i wewnętrznymi regulacjami prawnymi Uczelni.

- 2.4. **Kształcenie na odległość**, inaczej nazywane e-nauczaniem – prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość opartych na zastosowaniu technologii komputerowych, w tym Internetu. Obejmuje formę w pełni zdalną (e-learning) oraz formę mieszaną, w której zajęcia tradycyjne i kształcenie na odległość nawzajem się uzupełniają (nauczanie komplementarne, czyli blended learning).
- 2.5. **Koordynator ds. eNauczania PG** – metodyk nauczania na odległość bądź inny pracownik wyznaczony przez dziekana lub dyrektora, który zna formalne zalecenia uczelniane oraz zewnętrzne (np. MNiSW) związane z prowadzeniem zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz potrafi wskazać właściwy dla danego przedmiotu dobór typów zasobów, form multimedialnych i interakcji oraz metod komunikacji związanych z zajęciami prowadzonymi na odległość.
- 2.6. **Odpowiedzialny za przedmiot** – osoba wpisana w systemie Moja PG jako odpowiedzialna za przedmiot.
- 2.7. **Prowadzący e-kurs** – osoba prowadząca e-kurs, który odbywa się w ramach przedmiotu realizowanego w formie nauczania na odległość. Prowadzący e-kurs może być równocześnie osobą odpowiedzialną za przedmiot.
- 2.8. **Platforma** – platforma nauczania na odległość – system informatyczny z oprogramowaniem użytkowym wspomagający prowadzenie zajęć na odległość, umożliwiający przygotowanie i udostępnianie materiałów dydaktycznych oraz asynchroniczną interakcję między uczestnikami (studentami) a osobami prowadzącymi e-kurs. Na PG platforma uczelniana funkcjonuje pod nazwą „eNauczanie PG” i jest umieszczona pod adresem: <https://enauczanie.pg.edu.pl/moodle/>.
- 2.9. **UKZJK** – Uczelniana Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na PG – w procesie może zlecić przeprowadzenie lub przeprowadzić monitoring e-kursów.

3. Zakres działań objętych procedurą

3.1. Tworzenie i prowadzenie zajęć na odległość

- 3.1.1. Zajęcia w formie e-kursu, prowadzone w ramach przedmiotu ujętego w programie i planie studiów, muszą być umieszczone na platformie eNauczanie PG i przypisane do danego przedmiotu na portalu Moja PG, przy czym:
 - jednemu przedmiotowi może odpowiadać jeden lub więcej e-kursów na platformie eNauczanie PG,
 - jeden e-kurs może być przypisany do kilku przedmiotów na kilku kierunkach lub specjalnościach w przypadku gdy treści e-kursu i efekty uczenia się są spójne i realizowane na tych przedmiotach.
- 3.1.2. W przypadku konieczności wykorzystania w ramach przedmiotu platform zewnętrznych zasady ich wykorzystania są opisane w punkcie 3.3.
- 3.1.3. Wymogi formalne dla e-kursu, które należy spełnić przed rozpoczęciem zajęć zdalnych zostały ujęte w tabeli 1:

Tabela 1. Wymogi formalne realizowane przed rozpoczęciem zajęć zdalnych

Lp.	Wymóg	Opis
1	Zgoda na zdalną formę prowadzenia zajęć	Prodziekan właściwy ds. kształcenia na wydziale, na którym prowadzony jest przedmiot, wyraża zgodę na zdalną formę prowadzenia danego przedmiotu. Zgoda jest udzielana: <ul style="list-style-type: none"> – na wniosek odpowiedzialnego za przedmiot, – na podstawie decyzji dziekana.

Lp.	Wymóg	Opis
2	Wprowadzenie informacji o liczbie godzin zajęć na odległość do systemu Moja PG	Dziekanat wydziału, na którym realizowany jest przedmiot, wprowadza do portalu Moja PG informację o liczbie godzin zajęć prowadzonych na odległość.
3	Przypisanie do przedmiotu informacji o e-kursie	Odpowiedzialny za przedmiot przypisuje do przedmiotu na portalu Moja PG e-kurs z platformy eNauczanie PG. Tym samym wskazuje właściwy e-kurs do automatycznego zamieszczenia w karcie przedmiotu.

3.1.4. Za treść merytoryczną e-kursu, jego zgodność z programem studiów oraz prawidłowe ustawienia techniczne, przeprowadzenie zajęć i aspekty związane z aktywnością studentów na e-kursie aż do chwili jego archiwizacji, odpowiadają prowadzący e-kurs i osoba odpowiedzialna za przedmiot.

3.1.5. Prowadzący e-kurs musi zapewnić jego uczestnikom możliwość odbycia osobistych konsultacji z odpowiedzialnym za przedmiot i innymi osobami prowadzącymi zajęcia, przy czym konsultacje mogą odbywać się w siedzibie Uczelni lub w postaci komunikacji synchronicznej umożliwiającej przekaz audio i wideo. Informacja o miejscu, formie i terminie konsultacji powinna być zamieszczona jako element informacyjny e-kursu przypisanego do danego przedmiotu na platformie eNauczanie PG.

3.1.6. Elementy, które powinny zostać zawarte w e-kursie zostały ujęte w tabeli 2.

Tabela 2. Zawartość e-kursu

Lp.	Elementy e-kursu	Charakterystyka elementów
1	Elementy informacyjne o charakterze wstępnym i organizacyjnym ¹	W ramach wstępnych i organizacyjnych elementów wymagane są następujące informacje: <ul style="list-style-type: none"> – nazwy przedmiotów zgodne z programem studiów, do których przypisany jest e-kurs, – nazwy kierunków, do których skierowany jest e-kurs, – warunki przystąpienia do zajęć oraz etapy realizacji zajęć, – oczekiwania względem pracy studenta oraz jego aktywności w ramach e-kursu, – warunki uzyskania zaliczenia e-kursu oraz jego wpływ na zaliczenie lub ocenę z przedmiotu, – sposoby komunikacji w ramach e-kursu, – miejsca i godziny pewnego kontaktu z prowadzącym e-kurs, – wymagania związane z wykorzystaniem dodatkowego oprogramowania i platform zewnętrznych (UWAGA! Zasady wykorzystania zewnętrznych platform i innych narzędzi informatycznych są opisane w punkcie 3.3).
2	Elementy związane z komunikacją z uczestnikami e-kursu	Elementy komunikacyjne typu: czat, forum, webinaria, dodawane są wg potrzeb prowadzącego e-kurs.
3	Elementy edukacyjne	Elementy edukacyjne typu: pliki (np. PDF), filmy (np. nagrania wykładów, podcasty, zasoby z YouTube), odnośniki do zewnętrznych stron www dodawane są wg potrzeb prowadzącego e-kurs.
4	Elementy monitorowania i oceny efektów uczenia się	Elementy monitorujące i oceniające typu: zadania, quizy, testy dodawane są zgodnie z warunkami zaliczenia e-kursu wg potrzeb prowadzącego e-kurs.

¹ Od roku akademickiego 2020/2021 e-kursy dydaktyczne zakładane na platformie eNauczanie PG zawierają wbudowaną formatkę dla elementów informacyjnych.

Lp.	Elementy e-kursu	Charakterystyka elementów
5	Ankieta ewaluacyjna e-kursu	Ankieta ewaluacyjna bada opinię zwrotną uczestników zajęć o danym e-kursie. Jest przygotowywana przez odpowiedzialnego za przedmiot. Zaleca się przeprowadzenie przez prowadzącego e-kurs dwóch ankiet: w trakcie realizacji e-kursu, której wyniki powinny wpłynąć na podniesienie jakości prowadzonego e-kursu, i na zakończenie realizacji e-kursu, której wyniki powinny wpłynąć na podniesienie jakości następných edycji e-kursu.

3.2. Monitoring zajęć na odległość

- 3.2.1. Zajęcia na odległość powinny podlegać monitorowaniu jakości, przy czym jest ono zalecane w trakcie realizacji zajęć zdalnych i po zakończeniu realizacji zajęć zdalnych, w okresie przed archiwizacją e-kursu.
- 3.2.2. Monitoring jest wykonywany na zlecenie dziekana lub dyrektora bądź UKZJK, zwłaszcza w przypadku zgłaszanych zastrzeżeń co do jakości e-kursu (np. ubogie materiały edukacyjne) lub występowania zjawisk niepożądanych (brak komunikacji, brak działalności prowadzących na e-kursie, nieuzasadnione przekazywanie danych osobowych do operatorów usług zewnętrznych).
- 3.2.3. Monitoring jest przeprowadzany przez koordynatora ds. eNauczania PG lub innego pracownika wyznaczonego przez dziekana lub dyrektora przy współpracy z koordynatorem i kończy się przygotowaniem raportu.
- 3.2.4. Monitorowanie e-kursu polega na weryfikacji wymogów stawianych e-kursom oraz sformułowaniu i przekazaniu odpowiedzialnemu za przedmiot/prowadzącemu e-kurs zaleceń opisanych w tabeli 3.

Tabela 3. Monitoring e-kursu

Lp.	Wymogi i zalecenia	Opis działań w ramach monitoringu
1	Wymogi formalne	Sprawdzenie w karcie właściwego przedmiotu (w portalu Moja PG lub katalogu ECTS) przypisania godzin zajęć na odległość i wskazania adresu e-kursu.
2	Wymogi związane z zasobami i aktywnościami e-kursu	Sprawdzenie występowania w e-kursie elementów opisanych w tabeli 2 oraz ich jakości.
3	Inne wymogi	Sprawdzenie spełnienia innych wymogów w przypadku zaistnienia dodatkowych zaleceń wewnętrznych (np. uczelnianych, wydziałowych) lub zewnętrznych (np. MNiSW) związanych z prowadzeniem zajęć na odległość w danym roku akademickim.
4	Zalecenia	W przypadku monitoringu w trakcie realizacji zajęć zdalnych sformułowanie i przedstawienie odpowiedzialnemu za przedmiot/prowadzącemu e-kurs zaleceń i wniosków dotyczących: <ul style="list-style-type: none"> – wprowadzenia koniecznych zmian formalnych i rozwiązań organizacyjnych na e-kursie, – modyfikacji metodycznych mających na celu podniesienie jakości e-kursu, – zagrożeń związanych z nieosiągnięciem przez studentów zaplanowanych efektów uczenia się z uwagi na ich wykluczenie z pełnego udziału w e-zajęciach (np. poprzez prowadzenie zajęć zdalnych w formule synchronicznej (typu webinarium) przy jednoczesnym braku możliwości pobrania przez studentów materiałów edukacyjnych odpowiadających zajęciom synchronicznym), – innych nieprawidłowości i zagrożeń powodujących, że prowadzenie zajęć zdalnych nie będzie zaliczone do pensum odpowiedzialnemu za przedmiot oraz prowadzącym e-kurs.

Lp.	Wymogi i zalecenia	Opis działań w ramach monitoringu
		<p>W przypadku monitoringu po zakończeniu realizacji zajęć zdalnych opracowanie i przedstawienie odpowiedzialnemu za przedmiot/prowadzącemu e-kurs zaleceń i wniosków dotyczących:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wprowadzenia koniecznych zmian formalnych i rozwiązań organizacyjnych na e-kursie, - realizacji wcześniejszych zaleceń z monitoringu w trakcie realizacji zajęć, - wprowadzenia modyfikacji w kolejnych edycjach e-kursu.

3.2.5. W przypadku gdy monitoring e-kursu po zakończeniu realizacji zajęć zdalnych wykaze, że zalecenia z tabeli 3 nie są zrealizowane lub są zrealizowane częściowo, to dziekan wydziału, na którym prowadzony jest przedmiot, może podjąć decyzję, że prowadzenie zajęć zdalnych nie będzie zaliczone lub będzie tylko częściowo zaliczone do pensum odpowiedzialnemu za przedmiot oraz prowadzącym e-kurs.

3.3. Zasady korzystania z zewnętrznych platform edukacyjnych oraz innych narzędzi informatycznych

3.3.1. W przypadku korzystania z zewnętrznych platform i innych narzędzi informatycznych należy umieścić informacje o przyjętych zasadach ich wykorzystania do prowadzenia zajęć oraz odnośniki do nich w specjalnie założonym e-kursie na platformie eNauczanie PG.

3.3.2. W przypadku gdy w ramach korzystania z zewnętrznych platform lub narzędzi IT wymagane jest przekazywanie oraz przetwarzanie danych osobowych uczestników zajęć, platforma taka oraz serwer, na których są udostępniane zasoby i aktywności, muszą spełniać wymagania zgodne z polskim prawodawstwem oraz wewnętrznymi regulacjami prawnymi Uczelni. Decyzja o możliwości korzystania z innej platformy niż eNauczanie PG lub innych narzędzi IT musi być zaaprobowana przez IODO na podstawie pozytywnej weryfikacji systemu zgodnie z **załącznikiem 1**.

3.3.3. W przypadku wykorzystania zewnętrznych platform oraz narzędzi IT na odpowiedzialnym za przedmiot i prowadzącym e-kurs spoczywa odpowiedzialność za:

- udostępnienie narzędzia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w tym w szczególności autorskiego oraz licencyjnego,
- zapewnienie legalnego i bezpłatnego dostępu do narzędzia dla wszystkich uczestników,
- właściwe zabezpieczenie materiałów edukacyjnych i aktywności studentów oraz prowadzących pod kątem zewnętrznych kontroli akredytacyjnych, m. in. PKA.

3.4. Uprawnienia związane z prowadzeniem oraz udziałem w zajęciach na odległość

3.4.1. Warunkiem prowadzenia zajęć na odległość przez nauczyciela jest ukończenie przez niego szkolenia w zakresie tworzenia i prowadzenia zajęć zdalnych zakończonego otrzymaniem certyfikatu. Szkolenie takie jest organizowane przez jednostkę odpowiedzialną za metodykę nauczania na odległość. Musi ono umożliwiać nauczycielowi nabycie kompetencji dotyczących:

- specyfiki e-nauczania oraz różnic w stosunku do kształcenia tradycyjnego,
- przygotowania i prowadzenia zajęć na odległość oraz sposobów oceny ich jakości,
- funkcjonalności platformy eNauczanie PG oraz przykładowych aplikacji, które mogą być wykorzystywane do prowadzenia zajęć na odległość, w tym służących do tworzenia interakcji oraz komunikacji z uczestnikami e-kursu,
- przepisów prawnych dotyczących kształcenia z wykorzystaniem Internetu.

3.4.2. Potwierdzenie ukończenia szkolenia przez nauczyciela jest odnotowywane w jednostce odpowiedzialnej za metodykę nauczania na odległość.

- 3.4.3. Studenci w ciągu pierwszego semestru nauki na PG zobowiązani są do ukończenia szkolenia przygotowującego do udziału w zajęciach dydaktycznych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość przed przystąpieniem do realizacji tego typu zajęć. Szkolenie takie jest udostępniane na platformie eNauczanie PG przez CUI i przygotowywane przez jednostkę odpowiedzialną za metodykę nauczania na odległość. Musi ono umożliwiać studentowi nabycie kompetencji dotyczących:
- specyfiki e-nauczania oraz różnic w stosunku do kształcenia tradycyjnego,
 - funkcjonalności platformy eNauczanie PG oraz przykładowych aplikacji, które mogą być wykorzystywane do prowadzenia zajęć na odległość, w tym weryfikujących i oceniających wiedzę oraz służących do komunikacji w czasie realizacji e-kursu.
- 3.4.4. Potwierdzenie udziału studentów w szkoleniu jest archiwizowane przez CUI po zakończeniu każdego semestru.
- 3.4.5. Uprawnienia metodyka nauczania na odległość można zdobyć na szkoleniach prowadzonych przez uczelnianą jednostkę odpowiedzialną za metodykę nauczania na odległość lub na certyfikowanych szkoleniach uzyskanych poza Uczelnią.
- 3.5. **Przeciwdziałanie naruszaniu praw autorskich i nieuprawnionemu wykorzystywaniu cudzej własności intelektualnej w treściach zajęć na odległość**
- 3.5.1. Osoba odpowiedzialna za przedmiot i prowadzący e-kurs, udostępniając e-kurs na platformie, ponoszą odpowiedzialność za treści w nim umieszczone, a w szczególności ponoszą odpowiedzialność wynikającą z ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.
- 3.5.2. Prowadzący e-kurs odpowiada za treści wynikające z wypowiedzi uczestników na forach oraz w innych formach komunikacji uczestników w ramach e-kursu.
- 3.5.3. Uczestnicy e-kursu mogą korzystać z materiałów zamieszczonych na platformie eNauczanie PG wyłącznie na użytek własny do celów osiągnięcia efektów uczenia się zgodnie z programem studiów z zachowaniem przepisów obowiązującej ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.
- 3.6. **Archiwizacja i kopia e-kursów**
- 3.6.1. Archiwizacja e-kursu polega na zabezpieczeniu zawartości e-kursu (zasobów, aktywności oraz informacji o przebiegu osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów) po zakończeniu jego realizacji. Po wykonaniu archiwizacji e-kursu nie jest możliwe wprowadzanie w nim modyfikacji oraz zablokowany jest dostęp studentów do e-kursu. Archiwizacja jest ostatnim etapem zajęć zdalnych, pozwalającym na prezentację e-kursu i jego aktywności w przypadku akredytacji lub audytów zewnętrznych, m. in. PKA.
- 3.6.2. Archiwizację oraz tworzenie kopii e-kursów prowadzonych na platformie eNauczanie PG zapewnia CUI.
- 3.6.3. Potrzeba archiwizacji i kopii e-kursu zgłaszana jest przez osobę odpowiedzialną za przedmiot, w ramach którego odbywał się e-kurs. Zgłoszenie jest dokonywane na platformie eNauczanie PG lub przesyłane z adresu w domenie pg.edu.pl do CUI najpóźniej do 30-tego dnia od zakończenia sesji poprawkowej danego semestru. Po tym terminie następuje automatyczna archiwizacja e-kursów.
- 3.6.4. Zgłoszenie e-mailowe powinno zawierać:
- prośbę o archiwizację bądź archiwizację z kopią e-kursu,
 - tytuły e-kursów oraz adresy URL e-kursów na platformie eNauczanie PG,
 - imię i nazwisko odpowiedzialnego za przedmiot oraz prowadzącego e-kurs (w przypadku gdy prowadzącym jest inna osoba niż odpowiedzialny za przedmiot).

3.6.5. Archiwizacja bądź archiwizacja z kopią e-kursu wykonywana jest przez CUI w przeciągu trzech dni roboczych od chwili otrzymania zgłoszenia. Po wykonaniu archiwizacji CUI przesyła informację zwrotną o jej wykonaniu, a w przypadku kopii przesyła zgłaszającemu adres URL nowego e-kursu.

4. Opis postępowania w ramach procedury

- 4.1. Nauczyciel odpowiedzialny za przedmiot wnioskuje do prodziekana właściwego ds. kształcenia na danym wydziale, na którym prowadzony jest przedmiot lub w przypadku szkoły doktorskiej do dyrektora, o zgodę na zdalną formę prowadzenia danego przedmiotu bądź dziekan/prodzian ds. kształcenia/dyrektor szkoły doktorskiej zleca realizację zajęć z przedmiotu w formie zdalnej w określonym wymiarze godzinowym.
- 4.2. Dziekanat wydziału, na którym realizowany jest przedmiot, na podstawie decyzji prodziekana ds. kształcenia wprowadza do definicji przedmiotu w systemie Moja PG liczbę godzin zajęć prowadzonych na odległość.
- 4.3. Administrator na zlecenie odpowiedzialnego za przedmiot lub nauczyciel samodzielnie uruchamia e-kurs dydaktyczny na platformie uczelnianej eNauczanie PG.
- 4.4. Nauczyciel opracowuje e-kurs zgodnie z wytycznymi niniejszej procedury.
- 4.5. Nauczyciel przypisuje do przedmiotu na portalu Moja PG e-kurs z platformy eNauczanie PG oraz zaznacza właściwy e-kurs do automatycznego zamieszczenia w karcie przedmiotu.
- 4.6. Nauczyciel realizuje zajęcia zdalne, w tym dokonuje ich doskonalenia na podstawie ankiety.
- 4.7. Koordynator ds. eNauczania PG lub inna osoba wskazana przez dziekana lub dyrektora, lub UKZJK dokonuje monitoringu poprawności realizacji e-kursu.
- 4.8. CUI, na wniosek nauczyciela prowadzącego e-kurs, archiwizuje e-kurs i ewentualnie tworzy kopię tego e-kursu.

5. Załączniki

- 5.1. Załącznik nr 1 – Weryfikacja zewnętrznych platform edukacyjnych i innych narzędzi informatycznych.
- 5.2. Załącznik nr 2 – Tabela zmian wprowadzanych w procedurze nr 10.